

NARODNA BANKA SRBIJE

**SEKTOR ZA DEVIZNE POSLOVE
ODELJENJE ZA UPRAVLJANJE DEVIZNIM REZERVAMA**

**PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM
FINANSIJSKOM TRŽIŠTU
11–22. jun 2018.**

Jul 2018.

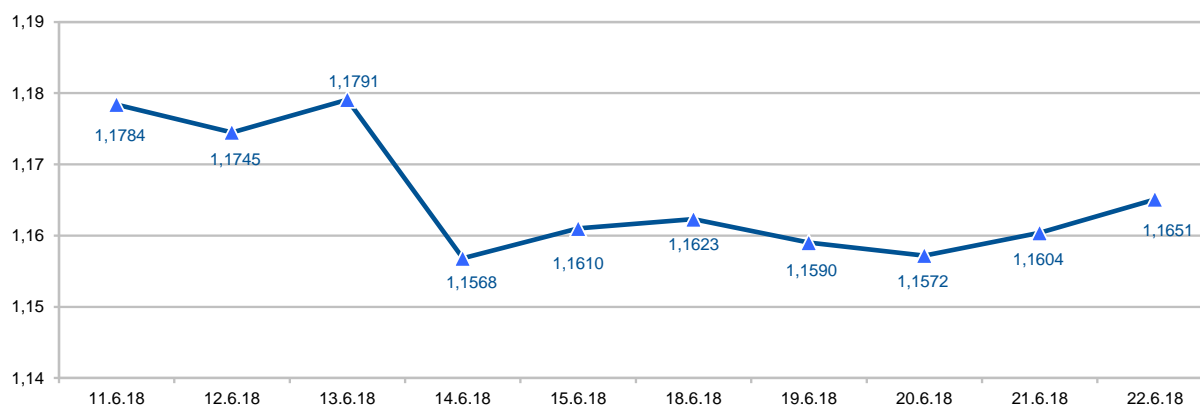
Pregled i predviđanje referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

	Referentna kamatna stopa (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Očekivanje (u %)
I Evropska centralna banka	0,00	-0,05	10. 3. 16.	26. 7. 18.	\
II Federalne rezerve	1,75–2,00	+0,25	13. 6. 18.	1. 8. 18.	1,75–2,00
III Banka Engleske	0,50	+0,25	2. 11. 17.	2. 8. 18.	\
IV Banka Kanade	1,25	+0,25	17. 1. 18.	11. 7. 18.	1,50
V Narodna banka Švajcarske	(-1,25%)–(-0,25%)	-0,50	15. 1. 15.	20. 9. 18.	\

Izvor: Bloomberg LP.

1. Kurs EUR/USD

Kurs EUR/USD
(dnevni podaci)

Izvor: Bloomberg LP

Prva nedelja izveštajnog perioda otpočela je jačanjem evra prema dolaru, do čega dolazi pod uticajem izjava ministra ekonomije Italije Đovanija Trije, koji je naveo kako Italija nema nameru da napušta evro i planira da se posveti smanjenju nivoa zaduženosti, ističući da je cilj novoformirane koalicije da se podstakne privredni rast kroz investicije i strukturne reforme. Već narednog dana usledilo je jačanje dolara, uporedo s početkom održavanja dvodnevnog sastanka FED-a, na kome je bilo očekivano povećanje referentne kamatne stope za 25 bazičnih poena, što je podržano objavom podataka o inflaciji u SAD. U odnosu na isti period prethodne godine, inflacija u maju raste za 2,8% (očekivano 2,8%; prethodno 2,5%), dok je stopa bazne inflacije ostvarila stopu rasta od 2,2% (očekivano 2,2%; prethodno 2,1%). Ubrzanje godišnje stope inflacije pripisuje se višim cenama goriva, izlasku iz obračuna značajnog pada cena mobilnih usluga u istom periodu prethodne godine, kao i rastu cena u oblasti usluga.

U skladu sa očekivanjima većine tržišnih učesnika, na sastanku završenom 15. juna, FED je povećao ciljani raspon referentne kamatne stope za 25 bazičnih poena, sa 1,50%–1,75% na 1,75%–2,00%, sedmi put u okviru trenutnog ciklusa povećanja kamatne stope, započetog u decembru 2015. godine. Takođe, srednja projekcije broja povećanja kamatne stope sada ukazuje

na četiri, umesto dosadašnja tri povećanja do kraja tekuće godine. U izveštaju sa sastanka, FED je izrazio optimizam po pitanju stanja ekonomije i manju zabrinutost oko oporavka inflacije, što su potvrdile i projekcije objavljene uz izveštaj, iz koga je izbačen deo koji se odnosi na to da će kamatne stope izvesno vreme biti ispod njihovog očekivanog nivoa u dužem roku. S druge strane, FED i dalje opisuje monetarnu politiku u SAD kao ekspanzivnu. Pored toga, novina je da će počevši od januara guverner FED-a Paul konferenciju za novinare održavati nakon svakog sastanka FED-a. Narednog dana, 16. juna, održan je sastanak ECB-a, na kome je odlučeno da se kamatne stope zadrže na postojećem nivou, uz mesečni obim neto kupovine aktive u vrednosti od 30 milijardi evra do septembra 2018. godine. Nakon toga, ukoliko podaci budu u skladu sa očekivanjima, mesečni obim neto kupovine biće smanjen na 15 milijardi evra do kraja 2018. godine, nakon čega bi program neto kupovine bio završen. Sredstva od dospeća instrumenata kupljenih u okviru tog programa biće reinvestirana u dužem periodu, odnosno sve dok bude potrebno. Takođe, ECB očekuje da će kamatne stope ostati na sadašnjem nivou najmanje do kraja leta 2019. godine. Prognoze privrednog rasta u zoni evra smanjene su za 2018. godinu sa 2,4% na 2,1%, dok su za 2019. i 2020. godinu zadržane na 1,9%, odnosno 1,7%, respektivno. S druge strane, prognoze rasta inflacije povećane su za tekuću i narednu godinu sa 1,4% na 1,7%, dok je za 2020. godinu prognoza ostala nepromenjena na 1,7%. Predsednik ECB-a Dragi na konferenciji nakon sastanka, rekao je da je niži privredni rast početkom godine posledica privremenih faktora, ali i rasta neizvesnosti i slabije inostrane tražnje. Poslednji ekonomski indikatori usporavaju, ali i dalje ukazuju na solidan i široko rasprostranjen privredni rast. Rast inflacije u maju posledica je rasta cena nafte, hrane i cena usluga i najverovatnije će ostati na ovom nivou tokom godine. Pritisci na inflaciju jačaju usled visokog nivoa iskorišćenosti kapaciteta, napretka na tržištu rada i rasta zarada. Objava izveštaja sa sastanka, kao i konferencija predsednika ECB-a Dragija, negativno su se odrazili na vrednost evra prema dolaru, pre svega pod uticajem izjave da ECB planira da zadrži kamatne stope na rekordno niskim nivoima najmanje do kraja leta naredne godine. Takođe, vrednost dolara bila je dodatno podržana objavom značajno boljih od očekivanih podataka o maloprodaji u SAD tokom maja, što ukazuje na ubrzanje rasta privatne potrošnje i privredne aktivnosti u SAD tokom drugog tromesečja. Na kraju nedelje došlo je do delimičnog oporavka evra, koji je u toku prvog dela izveštajnog perioda oslabio za 1,35% prema dolaru.

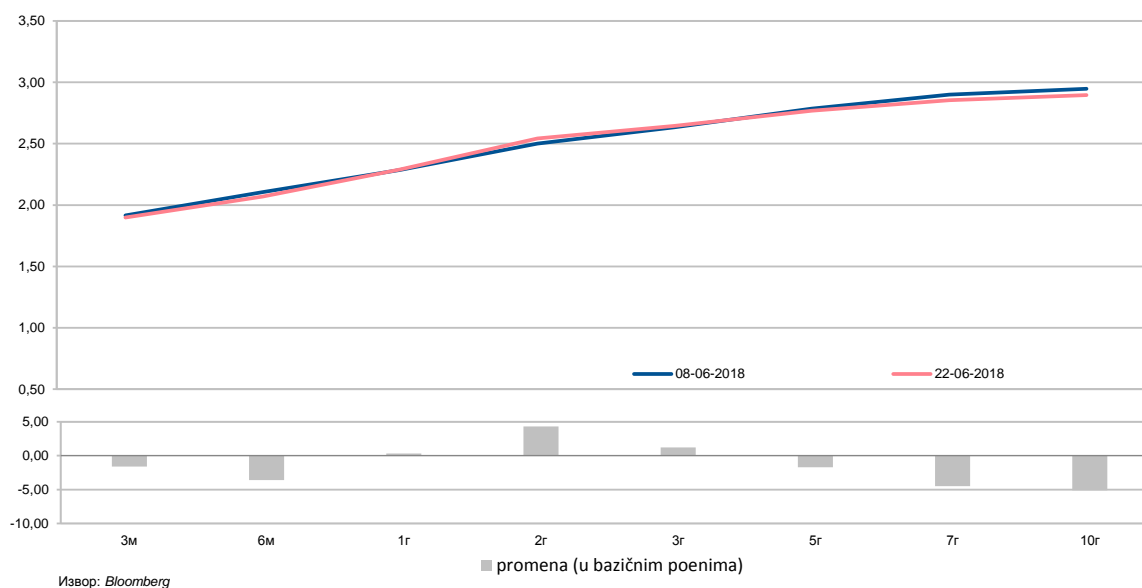
Tokom prvog dela druge nedelje izveštajnog perioda, evro je bio pod pritiskom globalnih trgovinskih tenzija, kao i zabrinutosti oko stabilnosti vladajuće koalicije u Nemačkoj, usled sporenja koalicionih partnera po pitanju imigracione politike. Dodatnom slabljenju evra prema dolaru doprinela je izjava predsednika ECB-a Dragija, koji je na forumu o centralnom bankarstvu, održanom u organizaciji ECB-a u portugalskom gradu Sintri, naglasio da će ECB ostati pažljiva prilikom donošenja odluke o prvom povećanju kamatne stope, kao i da će zadržati oprezan stav nakon toga, dodajući da su trenutna tržišna očekivanja, koja ukazuju na prvo povećanje stope na depozitne olakšice u septembru 2019. godine, u skladu s prethodno navedenim pristupom ECB-a, navodeći takođe da je uveren u napredak inflacije ka 2%. Do oporavka vrednosti evra prema dolaru dolazi krajem nedelje, pod uticajem objave boljih od očekivanih kompozitnih vrednosti *PMI* indeksa zone evra za jun, usled ubrzanja aktivnosti uslužnog sektora ekonomije. Ovi podaci tumače se kao mogući pokazatelj nešto snažnijeg privrednog rasta zone evra u nastavku godine. Takođe, nova uveravanja od strane italijanskih političara u pogledu toga da njihova nacija nema nameru da napušta zonu evra, doprinela su dodatnom rastu vrednosti evra, te je on u toku drugog dela izveštajnog perioda ojačao za 0,35% prema dolaru.

2. Tržište hartija od vrednosti

2.1. Državne obveznice SAD

Kriva prinosa državnih obveznica SAD

(na dan, na godišnjem nivou, u %)

Prinosi državnih obveznica SAD su u toku izveštajnog perioda blago povećani na kraćem delu krive, dok se kod instrumenata duže ročnosti beleži pad. Kod dvogodišnjih instrumenata prinos je povećan za oko 4 b.p., dok je prinos desetogodišnjih obveznica smanjen za oko 5 b.p., tj. nagib krive prinosa dalje se smanjio.

Početak prve nedelje izveštajnog perioda, prinosi državnih obveznica SAD porasli su, usled smanjenja geopolitičke neizvesnosti i objave solidnih podataka o rastu cena. Predsednik SAD Donald Tramp i severnokorejski lider Kim Džong Un, na sastanku u Singapuru potpisali su deklaraciju u kojoj se dve strane obavezuju na uspostavljanje novih odnosa i izgradnji trajnog mira na Korejskom poluostrvu. Tramp je izjavio da je sastanak prošao veoma dobro, kao i da će proces denuklearizacije Severne Koreje početi veoma brzo. Kim je izjavio da su imali istorijski sastanak i odlučili da ostave prošlost iza sebe. Stopa rasta potrošačkih cena u SAD u maju je iznosila 0,2%, u skladu sa očekivanjima i stopom iz prethodnog meseca. Stopa bazne inflacije takođe je bila na nivou od 0,2%, u skladu sa očekivanjima i više od aprilske vrednosti (0,1%). U odnosu na isti period prethodne godine, inflacija u maju raste za 2,8% (očekivano 2,8%; prethodno 2,5%). Stopa bazne inflacije u maju raste za 2,2% u odnosu na isti period prethodne godine (očekivano 2,2%; prethodno 2,1%). Ubrzanje godišnje stope inflacije se pripisuje višim cenama goriva, izlasku iz obračuna značajnog pada cena mobilnih usluga u istom periodu prethodne godine, ali i rastu cena u oblasti usluga. Sredinom nedelje nastavljen je umereni rast prinosa, nakon što je na sastanku FED doneta odluka o povećanju ciljanog raspona referentne kamatne stope za 25 b.p., na nivo od 1,75% do 2,00%, u skladu s tržišnim očekivanjima, za šta je glasalo svih devet članova *FOMC*-a s pravom glasa. U izveštaju sa sastanka navodi se da podaci, objavljeni nakon sastanka u maju, ukazuju na dalje jačanje tržišta rada, uz snažan rast broja novih radnih mesta i dalji pad stope nezaposlenosti u prethodnim mesecima, kao i solidan rast privredne aktivnosti, uz brži rast privatne potrošnje i nastavak snažnog rasta poslovnih investicija. Pored toga, ističe se da su i ukupna, i bazna inflacija dostigli nivo od oko 2%, dok su pokazatelji inflacionih očekivanja u dugom roku ostali nepromenjeni. *FOMC* očekuje da će, uz

postepeno povećanje referentne kamatne stope, biti nastavljen rast privredne aktivnosti, da će tržište rada ostati snažno, kao i da će se inflacija zadržati na nivou oko 2% u srednjem roku. Članovi *FOMC*-a očekuju da će referentna kamatna stopa do kraja ove godine biti povećana još dva puta (za po 25 b.p.), kao i još četiri puta u naredne dve godine. Krajem nedelje prinosi državnih obveznica su opali uprkos objavi solidnih privrednih podataka u SAD, nakon što je ECB na sastanku održanom u četvrtak, 14. juna, ukazala da bi referentne kamatne stope u zoni evra mogle ostati na sadašnjem nivou duže od očekivanja većine investitora. Na pad prinosa značajno je uticala i eskalacija trgovinskih tenzija između SAD i Kine, nakon što je predsednik Tramp objavio uvođenje carina na uvoz kineske robe u vrednosti od 50 mlrd dolara, na šta je Kina najavila da će odgovoriti uvođenjem carina u istoj meri. Maloprodaja u SAD u maju je povećana za 0,8% u odnosu na prethodni mesec, značajno iznad očekivanja (0,4%), dok je podatak za april revidiran naviše, sa 0,3% na 0,4%. Maloprodaja bez automobila i goriva u maju je takođe povećana za 0,8% (očekivano 0,4%), nakon 0,3% u aprilu. Snažan rast maloprodaje u maju bio je široko rasprostranjen, odnosno zabeležen je kod većine kategorija, što ukazuje na brži rast privatne potrošnje u drugom tromesečju, nakon nešto sporijeg rasta početkom godine. Industrijska proizvodnja u SAD u maju je smanjena za 0,1% u odnosu na prethodni mesec (očekivan rast od 0,2%), dok je stopa rasta za april revidirana naviše, sa 0,6% na 0,7%. Pad aktivnosti beleži se u prerađivačkom sektoru (-0,7%), usled značajnog smanjenja proizvodnje automobila i auto-delova od čak 6,5% u odnosu na april, koje je privremenog karaktera. U komunalnom sektoru rastu aktivnosti od 1,1%, dok i u rudarskom sektoru proizvodnja raste za 1,8%. Stepem iskorišćenosti proizvodnih kapaciteta blago je smanjen na 77,9%, sa 78,1% u aprilu, što je bio najviši nivo od početka 2015. godine, ali je i dalje na visokom nivou i u narednom periodu uticaće na rast inflatornih pritisaka i poslovnih investicija u SAD.

Tokom druge nedelje izveštajnog perioda, prinosi državnih obveznica kretali su se slično kao i u nedelji pre – uz blagi rast prinosa kod kratkoročnijih instrumenata i pad prinosa kod obveznica duže ročnosti, na šta je uticao nastavak trgovinskih tenzija između SAD i Kine i izostanak objave važnijih ekonomskih pokazatelja u SAD. Tramp je izjavio da je uvođenje uvoznih carina od strane Kine neprihvatljivo, te da moraju biti preduzete dodatne mere, odnosno da će SAD možda uvesti carine od 10% na uvoz kineske robe u vrednosti od 200 mlrd dolara ako Kina ponovo uvede carine. Preliminarna procena vrednosti kompozitnog *PMI* indeksa za SAD u junu je iznosila 56,0, ispod 56,6 zabeleženih u maju, pri čemu rast usporava i u proizvodnom, i u uslužnom sektoru ekonomije SAD. Deficit tekućeg bilansa SAD u prvom tromesečju ove godine iznosio je 124,1 mlrd dolara, što je manje od očekivanja (129,0 mlrd) ali za 8,0 mlrd više nego u prethodnom tromesečju, i na nivou je od 2,5% BDP-a SAD u istom periodu. Deficit u trgovini robom povećan je za 8,1 mlrd (na oko 221 mlrd), dok se kod usluga beleži suficit od oko 65 mlrd dolara, a kod tekućih priliva i odliva (primarni i sekundarni) beleži se suficit od oko 32 mlrd. Predsednik FED-a Pauel, na konferenciji ECB-a u Sintri, ponovio je da FED treba da nastavi s postepenim povećavanjem referentne stope, da očekuje dalji pad stope nezaposlenosti u SAD, ali da umeren rast zarada ukazuje da tržište rada nije previše pregrejano, tj. da nije zabrinut da bi stanje na ovom tržištu moglo dovesti do snažnog ubrzanja inflacije. On smatra da niska nezaposlenost može imati pozitivan uticaj na potencijal za rast privrede SAD, jer će uticati na povećanje produktivnosti i participacije na tržištu rada. Takođe, upozorio je da bi rast trgovinskih tenzija mogao negativno da utiče na investicije i zaposlenost. Vilijams, novi predsednik FED-a iz Njujorka, izjavio je da je privreda SAD u odličnom stanju, navodeći solidan privredni rast, snažno tržište rada i inflaciju blizu ciljanog nivoa. Predsednik FED-a iz Atlante Bostik rekao je da se zalaže za još jedno povećanje referentne stope tokom ove godine, ali da je

optimizam u ekonomiji, koji je bio na visokom nivou početkom godine nakon poreske reforme, potpuno nestao usled zabrinutosti oko trgovinske politike i carina, što može negativno uticati na obim poslovnih investicija i usporiti rast aktivnosti

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

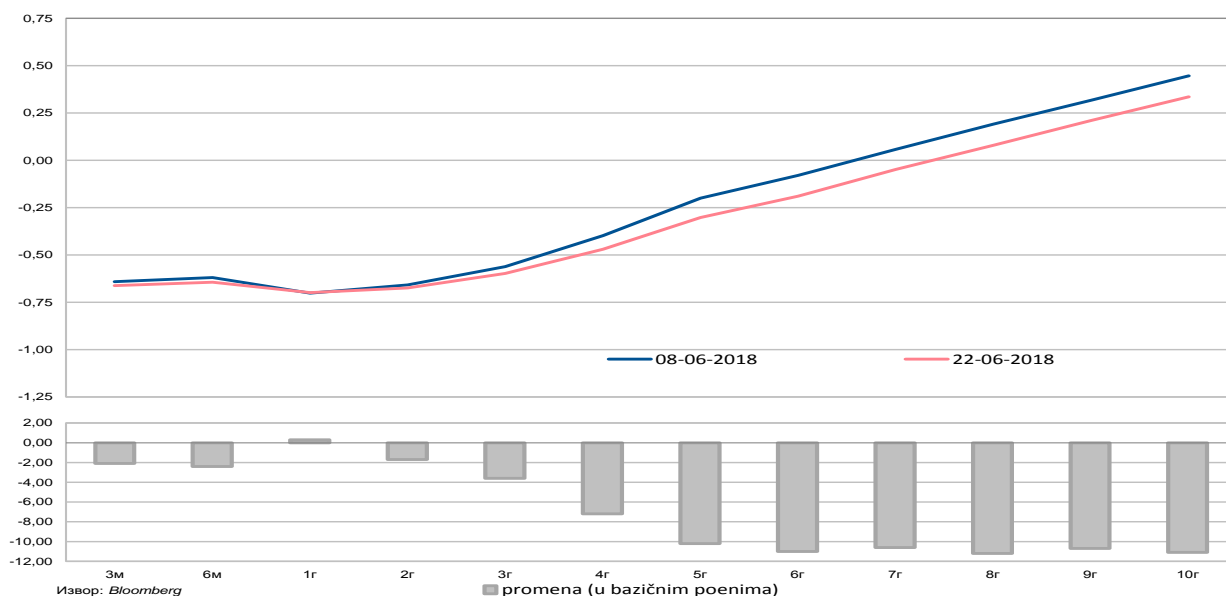
	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I Stopa rasta potrošačkih cena, Y/Y (12. 6. 2018)	Maj	2,8%	2,8%	2,5%
II Stopa rasta maloprodaje, M/M (14. 6. 2018)	Maj	0,4%	0,8%	0,4%
III Stopa rasta industrijske proizvodnje, M/M (15. 6. 2018)	Maj	0,2%	-0,1%	0,9%

Izvor: Bloomberg LP.

2.2. Državne obveznice Nemačke

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke

(na dan, na godišnjem nivou, u %)

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica opali su. Prinosi su opali nakon sastanka ECB-a, kao i zbog rasta trgovinskih tenzija između SAD i Kine. Prinos desetogodišnje obveznice smanjen je sa 0,45% na 0,34%, prinos petogodišnje obveznice smanjen je sa -0,20% na -0,30%, dok je prinos dvogodišnje obveznice smanjen sa -0,66% na -0,68%.

Tokom prve nedelje izveštajnog perioda objavljeni su podaci o ZEW indeksu za zonu evra i Nemačku, kao i konačni podaci o inflaciji za zonu evra. ZEW indeks procene trenutne situacije u Nemačkoj u junu je smanjen na 80,6 (očekivano 85,0), sa 87,4 iz maja, dok je ZEW indeks očekivanja smanjen na nivo od -16,1 (očekivano -14,0; prethodno -8,2). Takođe, ZEW indeks očekivanja zone evra u junu opada na -12,6, sa 2,4 zabeležena prethodnog meseca. Najveći broj analitičara (80,6%) ne očekuje promene kratkoročnih kamatnih stopa u zoni evra, odnosno očekuje njihov rast u SAD (85,3%) u narednih šest meseci, dok 75,8% analitičara očekuje rast dugoročnih kamatnih stopa u SAD, odnosno 66,4% analitičara njihov rast u Nemačkoj u narednih šest meseci. Rast inflacije u SAD u narednih šest meseci očekuje 67,2% analitičara, dok

njih 56,4% očekuje rast inflacije u zoni evra. Takođe, najveći broj analitičara očekuje jačanje dolara prema evru. Predsednik *ZEW* Instituta Vambah ističe da je pad vrednosti indeksa posledica straha od mogućeg trgovinskog rata sa SAD, ali i neizvesnosti u Italiji i moguće destabilizacije tržišta, što bi uticalo na privredni rast u Nemačkoj. Inflacija u zoni evra, prema konačnim podacima za maj, iznosila je 0,5% u odnosu na prethodni mesec, odnosno 1,9% za poslednju godinu dana (nakon 1,3% u aprilu). Stopa bazne inflacije, prema konačnoj proceni za maj, bila je na nivou od 1,1% za poslednju godinu dana, takođe iznad vrednosti u aprilu (0,8%). Svi podaci bili su u skladu s preliminarnom procenom. Ubrzanju inflacije tokom maja najviše je doprineo rast cena nafte, avio-karata i usluga u oblasti kulture i rekreacije.

Na sastanku u četvrtak, 14. juna ECB je odlučila da kamatne stope zadrži na istom nivou, uz mesečni obim neto kupovine u vrednosti od 30 milijardi evra do septembra 2018. godine. Nakon toga, ukoliko podaci budu u skladu sa očekivanjima, mesečni obim neto kupovine biće smanjen na 15 milijardi evra do kraja 2018. godine, nakon čega bi program neto kupovine bio završen. Sredstva od dospeća instrumenata kupljenih u okviru tog programa biće reinvestirana u dužem periodu, odnosno sve dok bude potrebno. Takođe, ECB očekuje da će kamatne stope ostati na sadašnjem nivou najmanje do kraja leta 2019. godine. Prognoze privrednog rasta u zoni vera smanjene su za 2018. godinu sa 2,4% na 2,1%, dok su za 2019. i 2020. godinu zadržane na 1,9%, odnosno 1,7%, respektivno. S druge strane, prognoze rasta inflacije povećane su za ovu i narednu godinu sa 1,4% na 1,7%, dok je za 2020. godinu prognoza ostala nepromenjena na 1,7%. Predsednik ECB-a Dragi, na konferenciji nakon sastanka, rekao je da je niži privredni rast početkom godine posledica privremenih faktora, ali i rasta neizvesnosti i slabije inostrane tražnje. Poslednji ekonomski pokazatelji usporavaju, ali i dalje ukazuju na solidan i široko rasprostranjen privredni rast. Rast inflacije u maju posledica je rasta cena nafte, hrane i cena usluga i najverovatnije će ostati na ovom nivou tokom godine. Pritisci na inflaciju jačaju usled postepenog napretka na tržištu rada i rasta zarada.

Tokom druge nedelje izveštajnog perioda objavljeni su podaci o *PMI* indeksu i indeksu poverenja potrošača za zonu evra. Kompozitni *PMI* indeks zone evra, prema preliminarnoj proceni za jun, iznosi 54,8, što je iznad očekivanja (53,9) i vrednosti indeksa u prethodnom mesecu (54,1). *PMI* indeks uslužnog sektora iznosio je 55,0 (u maju 53,8), dok je *PMI* indeks proizvodnog sektora iznosio 55,0 (u maju 55,5). Vrednosti kompozitnih *PMI* indeksa dve najveće članice zone evra, Nemačke (54,2) i Francuske (55,6), takođe su bili iznad očekivanih i aprilskih vrednosti, pre svega usled ubrzanja aktivnosti uslužnog sektora. Do ubrzanja poslovne aktivnosti u zoni evra u junu dolazi prvi put u poslednjih pet meseci, što se tumači kao mogući pokazatelj nešto snažnijeg rasta privrede u nastavku godine. Iz *IHS Markit*-a navode da prosek vrednosti *PMI* indeksa zone evra za poslednja tri meseca, zaključno s junom, ukazuje na rast od 0,5%, nakon rasta od 0,4% u prvom tromesečju, ali ispod 0,7% zabeleženih na kraju prethodne godine. S druge strane, dodaju da i dalje postoje znaci slabosti prerađivačkog sektora, koji se u većoj meri oslanja na izvoz. Indeks poverenja potrošača zone evra koji objavljuje Evropska komisija, prema preliminarnoj proceni za jun, iznosio je -0,5, što je manje od očekivanja (0,0) i vrednosti u prethodnom mesecu (0,2). Vrednost indeksa je i dalje iznad dugoročnog proseka, ali se nalazi na najnižem nivou za poslednjih osam meseci, što ukazuje na nešto lošiji sentiment potrošača u zoni evra.

U utorak, 19. juna, na konferenciji ECB-a u Sintri, Mario Dragi je ponovio da će ECB biti strpljiva u vezi s povećanjem referentne stope u zoni evra i da će ta povećanja biti postepena u

skladu s postepenim oporavkom inflacije, kao i da struktura kratkoročnih kamatnih stopa odražava očekivanja tržišnih učesnika koja su skladu sa procenama ECB-a.

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zemalja Evropske monetarne unije

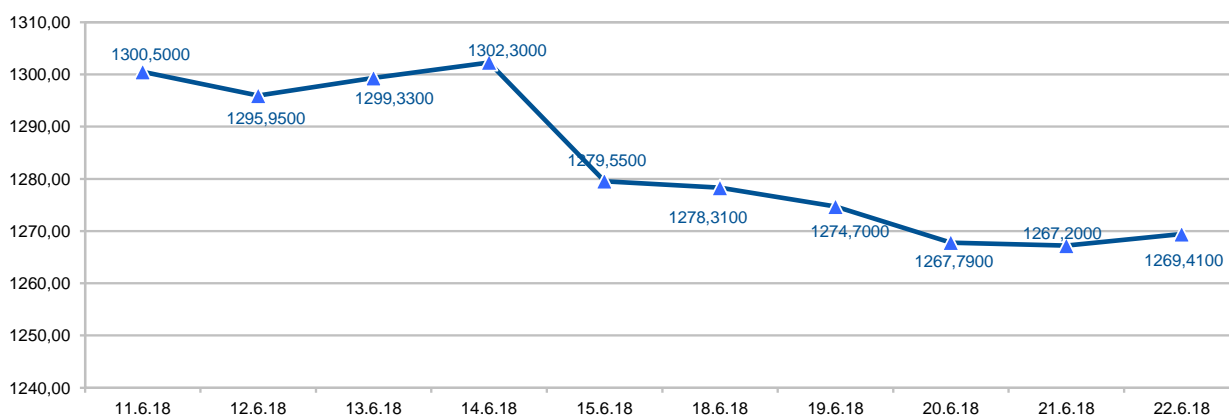
	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I ZEW indeks očekivanja u Nemačkoj (12. 6. 2018)	Jun	-14,0	-16,1	-8,2
II Inflacija u zoni evra, konačni podaci (15. 6. 2018)	Maj (g/g)	1,9%	1,9%	1,3%
III Kompozitni PMI indeks za zonu evra (22. 6. 2018)	Jun	53,9	54,8	54,1

Izvor: Bloomberg LP.

3. Zlato

Zlato

(dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg LP

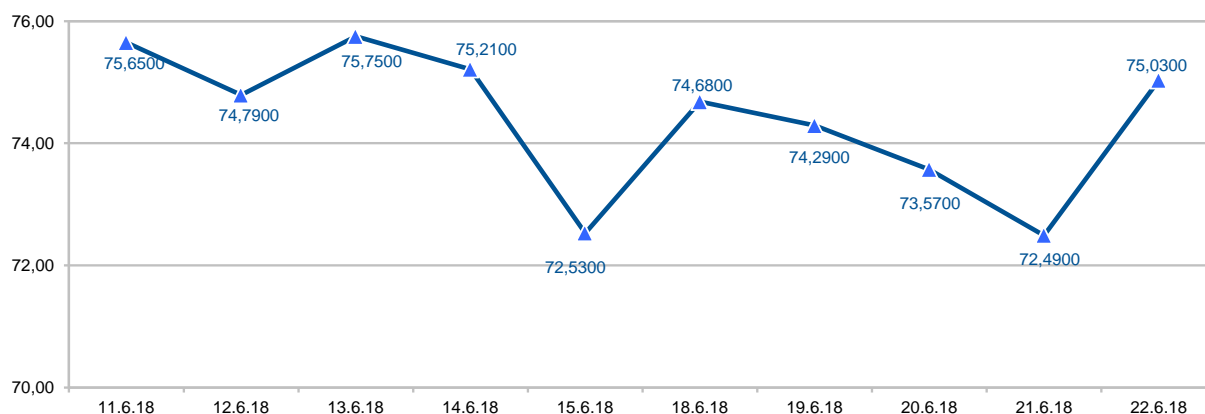
Cena zlata je u toku prve nedelje izveštajnog perioda smanjena za 1,52%, pre svega kao posledica pada cene s kraja nedelje, uprkos dodatnom rastu tenzija između SAD i Kine. Najpre je Donald Tramp najavio nametanje carine od 25% na uvoz robe iz Kine u vrednosti od 50 milijardi dolara, da bi Peking ubrzo reagovao, najavljujući protivmere na uvoz iz SAD. Padu cene na kraju nedelje prethodio je njen rast na najviši nivo u poslednjih mesec dana, nakon što je ECB, na sastanku monetarne politike održanom 14. juna, najavila da će kamatne stope u zoni evra ostati na rekordno niskom nivou do kraja leta 2019. godine, dok su investitori takođe izrazili zabrinutost po pitanju objave nešto slabijih privrednih podataka iz Kine.

Tokom najvećeg dela druge nedelje cena zlata takođe opada, sa izuzetkom blagog rasta na kraju izveštajnog perioda. Cena zlata smanjena je za dodatnih 0,79%, odnosno za 2,30% u toku posmatranog dvonedeljnog perioda. Do pada cene zlata dolazi uporedo s jačanjem dolara, podržanog očekivanjima viših kamatnih stopa u SAD, ali je taj rast bio ograničen i dalje prisutnim globalnim trgovinskim tenzijama. Rast cene zabeležen na kraju nedelje, takođe je bio pod uticajem vrednosti dolara, koja je ostvarila izvesni pad prema evru, posle objave izveštaja koji je pokazao ubrzanje rasta poslovne aktivnosti privatnog sektora zone evra u junu.

4. Nafta

Dated Brent OIL

(dnevni podaci, USD po barelu)

Izvor: Bloomberg LP

Cena nafte tokom prvog dela izveštajnog perioda opada za 4,28%. U prvoj polovini nedelje padu cene doprineli su jačanje dolara, kao i objava mesečnog izveštaja *OPEC*-a, prema kome postoji veća neizvesnost u pogledu prognoza za drugu polovinu 2018. godine, iako cifre ukazuju na to da je globalni višak ponude nafte eliminisan. Sredinom nedelje usledio je rast cene, nakon izveštaja o većem od očekivanog smanjenja zaliha sirove nafte u SAD tokom protekle nedelje, uz neočekivani pad zaliha benzina i destilata, koji ukazuje na snažnu tražnju najvećeg potrošača nafte. Ponovni pad cene usledio je uporedo s jačanjem dolara, da bi najveći dnevni pad cene (-3,56%) bio zabeležen na kraju nedelje, nakon što su dva vodeća svetska proizvođača nafte, Saudijska Arabija i Rusija, ukazala na moguću odluku o povećanju proizvodnje nafte na narednom sastanku *OPEC*-a u Beču. Takođe, vest da bi Kina, u sklopu novih trgovinskih mera, koje uključuju 25% carine na uvoz 659 dobara iz SAD, vrednosti oko 50 milijardi dolara, mogla uvesti carine na uvoz sirove nafte i naftnih derivata, negativno se odrazila na cenu nafte.

Oporavak cene usledio je na početku druge nedelje, usled toga što su tržišni učesnici snizili očekivanja u pogledu toga koliko bi mogao iznositi rast proizvodnje *OPEC*-a, kao i usled problema u snabdevanju naftom u Venecueli i Libiji. Međutim, izjava ministra energetike Rusije Novaka da Rusija planira da predloži povećanje proizvodnje za 1,5 miliona barela po danu, stavila je ponovni pritisak na cenu nafte, koja je bila i pod negativnim uticajem eskalacije trgovinskih razmirica između SAD i Kine, usled koje je došlo do rasprodaje na svetskim tržištima akcija. Na kraju nedelje cene rastu, nakon što je na sastanku *OPEC*-a i drugih vodećih proizvođača nafte, održanom u Beču, dogovoreno skromnije povećanje proizvodnje kako bi se zadovoljio rast globalne tražnje. Dogovoreno povećanje proizvodnje nafte iznosi 1 milion barela po danu, dok se, prema Iraku, očekuje realno povećanje od oko 770.000 barela po danu, usled toga što će nekoliko zemalja koje su pretrpele pad proizvodnje imati problema da ispune dozvoljene kvote, koje drugi proizvođači ne mogu u potpunosti nadomestiti. Tokom druge nedelje cena nafte porasla je za 3,45%, dok je u toku kompletnog izveštajnog perioda cena pala za 0,98%.